

„Zdalo se mi, že rezistentní ve státní škole byli opravdu spíš učitelé, ne všichni, ale podstatná část. Byli zvyklí nějak přemýšlet a reprodukovat jen to, co sami zažili. Asi podvědomě. Podvědomí v tom podle mě hraje velkou roli. Sama jsem u sebe vyzorovala, že jsem někdy dětem něco řekla, a pak jsem se divila, kde se to ve mně vzalo. Opakujete, co jste v nějaké situaci zažili a co jste si zafixovali jako funkční. Je ale otázkou, zda to je funkční dlouhodobě.“

Čerstvá absolventka učitelství Veronika Matějová popisuje **rozdíly mezi prací ve veřejné a soukromé škole** (Rodiče vítáni).

Krátce

- **Výše odměn pro učitele? Ministr školství by ocenil celoživotní vzdělávání namísto let strávených v profesi.** „Kariérní řád, tak jak byl předložen, je pravděpodobně mrtvý,“ říká ministr Plaga, „ale měli bychom se bavit o férovém způsobu kariérního rozvoje učitelů, aby se celoživotně vzdělávali.“ Učitelé v Česku jsou často přetížení a podhodnocení. V důsledku toho ze škol odcházejí kvalitní lidé a zájem o učitelství není vysoký. O tom, jak do českého školství přilákat schopné pedagogy a udržet je tam, [diskutovali v debatě Hospodářských novin](#) ministr školství Robert Plaga, programová ředitelka projektu Pomáháme školám k úspěchu Hana Košťálová nebo ředitel ZŠ a MŠ na Lyčkově náměstí v Praze 8 Jan Korda. „Bála bych se říkat, že lepší učitel má dostat více peněz a horší učitel méně. Pokud je tam někdo prostě tak špatný, že mu nechceme dát dost peněz, tak má odejít,“ nesouhlasí Hana Košťálová.
- **Mediální výchovu neměli, přesto ji mají učit. Učitelé, novináři i aktivisté chtějí po státu lepší podmínky pro výuku.** Je součástí rámcových vzdělávacích programů, ve výuce se ale objevuje sporadicky. [Mediální výchova se nevyučuje ani na pedagogických fakultách. A tak v ní učitelé často tápou](#) (ČT24). Co by to mohlo změnit? Třeba lepší přístup ministerstva školství. Na ministra Plagu se teď obrátilo třináct organizací, které se mediální výchovou zabývají. Navrhly mu konkrétní kroky, ministr je prý podporuje. Mediální gramotnost je podle výzkumů [nízká v běžné populaci](#) (ČT24) i [mezi žáky](#) (JSNŠ).
- **Vědecké odpovědi na otázky výchovy jako, zda dát dítě do jeslí nebo nakolik je důležitá matka, jsou sporné.** Pedagog a lobbista [Marek Herman v rozhovorech hovořil](#) (DVTV) o potřebnosti jasné role a trvalé přítomnosti matky či formování většiny osobnosti dítěte do tří let. Psychologové A. Kišňan a P. Doležal namítají, že ve svých argumentech spojuje psychologii a vlastní náhled na společnost a politiku. Podle autorů tak [pod pláštěm vědeckého poznání dochází k validaci jindy diskutovaných konzervativních názorů na výchovu](#) (Psychologie.cz). Psychologický výzkum přitom odpoví na takto položené otázky jednoznačně neposkytuje.
- **Každoroční handrkování o procenta je nedůstojné, EDUin vítá návrh na každoroční valorizaci učitelových platů.** Průměrný plat učitelů by měl podle návrhu Pirátské strany od roku 2023 dosahovat minimálně 130 procent průměrné mzdy. Z celkového objemu prostředků má být 5/6 určeno na tarifní část platu, 1/6 na jeho netarifní složky. Způsob, jakým to chtějí Piráti udělat, tedy navázání na průměrnou mzdu, považuje EDUin za funkční řešení, které by do budoucna umožnilo vyhnout se nedůstojným tahanicím provázejícím v posledních letech prakticky pravidelně vyjednávání o státním rozpočtu. [Připojujeme ale čtyři důležité poznámky, které by se měly v návrhu zákona promítnout.](#)
- **Zúčastněte se 8. ročníku konference Úspěch pro každého žáka zaměřené na vzdělávací politiku.** Střední články vedení škol nebo profesní spolupráce učitelů. Bývalý ministr školství Finska či současný ministr školství ČR. [Program nabitý zajímavými tématy i hosty spustil registrace online.](#)

V souvislostech

„RETARDOVANÍ ŽÁCI“ NEBO POVINNÁ ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z MATIKY: POSLANCI DISKUTOVALI O PŘEKOTNÉM VÝVOJI NOVELY RUŠÍCÍ POVINNOU MATURITU ZE TŘÍ PŘEDMĚTŮ

Další kolo jednání o podobě státní maturitní zkoušky [v PSP ČR naplno ukázalo](#) (PSP ČR), jak poslanci a poslankyně přemýšlí o současných žácích a do jaké míry i o budoucnosti vzdělávání. Před finálním hlasováním o tom, zda a případně od kdy se bude ve státní části maturity skládat zkouška povinně ze tří předmětů, je ideální příležitost zmapovat “tábory”, které proti sobě ve sněmovně stojí. Situace je totiž nepřehledná a ani po druhém čtení není jasné, jak dopadne konečné hlasování a maturita příští rok.

První skupina nyní stojí [za návrhem MŠMT zbrkle neměnit](#) (PSP ČR) podobu státní části maturitní zkoušky bez konkrétního účelu, bez provázanosti s dalšími reformními kroky a bez postupné [proměny vymezení a struktury maturitních oborů středních škol](#), která je nezbytná s ohledem na potřeby budoucího trhu práce, moderní ekonomiky a společnosti.

Ministerstvo školství v čele s Robertem Plagou navrhlo řadu postupných kroků ve vzdělávacím systému, které by měly úpravě maturity předcházet, aby opravdu zkoušela výsledky vzdělávání. Prvním z nich je definovat na základě co nejširšího konsenzu cíle vzdělávání a cest, které k jejich dosažení povedou. Toto má zajistit [Strategii vzdělávací politiky do roku 2030+](#) (MŠMT). Dalším krokem má být změna obsahu vzdělávání (revize rámcových vzdělávacích programů) i kvalitní diskuse nad způsoby učení dětí. Nové kurikulum se musí [dostat přímo do škol](#), což ideálně umožní komplexní profesní podpora pro učitele. Změny v kurikulu se musí promítnout také do pregraduální přípravy budoucích učitelů. Až poté by měla následovat [proměna způsobů, jak ověřujeme výsledky vzdělávání žáků v různých uzlových bodech](#), včetně maturitní zkoušky. Odkazy vedou na náš Audit vzdělávacího systému 2019, kde jsme kroky pro reformu přehledně popsali.

Tuto vizi logicky provázaných kroků spolu s ministrem Plagou vedle části jeho stranických kolegů a kolegyně při jednání v poslanecké sněmovně podpořila [i řada opozičních poslanců a poslankyň](#), kteří se vzděláváním a školstvím zabývají ve své profesní i politické dráze. Za všechny např. bývalý ministr školství Petr Fiala, Martin Baxa (oba ODS), Marek Výborný, Jiří Mihola (oba KDU-ČSL), Lukáš Bartoň (Piráti) a další.

Protiváhou je jim skupina poslanců a poslankyň aktuálně v čele s Karlem Raisem, Ivo Vondrákem (oba ANO) a bývalou ministryní Kateřinou Valachovou (ČSSD). Ti – třeba i v dobré víře – hledají rychlá řešení a stojí za návrhem odložení povinné státní maturity ze tří předmětů o dva roky s apelem “na proměnu samotné zkoušky”. Tento apel ale nedoprovází ani vysvětlením účelu této změny, ani detailnějším popisem toho, jak by jimi navrhovaná ústní zkouška z matematiky povinná pro všechny měla přesně vypadat. Chybí také vize, která by maturitu v této podobě zasadila do reformy a proměny systému jako celku.

Nedomyslenost a skrytý populismus těchto návrhů pak nejlépe ilustrují výroky poslance Karla Raise. Ten část žáků maturitních oborů, kteří mají problém uspět ve státním maturitním testu z matematiky podle Cermatu, [označil “za retardovanou”](#). Takové vyjádření je zcela za hranou slušnosti a ilustruje nízkou úroveň pochopení vzdělávacího procesu a učení dětí. Těm, kteří mají slabé výsledky, máme povinnost nabídnout pomoc, nikoliv odsouzení a urážku.

Nejvíce překvapující je tato nekonceptnost u exministrny školství Kateřiny Valachové, která opakovaně vytýká ministerstvu školství pod vedením jejích nástupců, že nezbytnou změnu systému středoškolského vzdělávání ještě neuskutečnilo. Navíc svou argumentaci pro zavedení povinné maturity z matematiky opírá o dokument Strategie vzdělávací politiky do roku 2020, která ale její zavedení zcela jasně [podmiňuje systémovými změnami](#) ve výuce tohoto předmětu v základním a středním vzdělávání. Právě ty ministrny v době svého vedení MŠMT v letech 2015-2017 slibovala s tím, že budou zavedení maturitní zkoušky z matematiky pro všechny předcházet. Šlo o [revizi cílů a obsahu vzdělávání](#) (IDNES), [proměnu výuky matematiky v terénu či proměnu přípravy učitelů matematiky](#) (Aktuálně.cz), [dělení tříd jako nástroj zlepšení výuky matematiky](#) (IHNEC.cz) a další a další. Většina z těchto slibů však nebyla naplněna vůbec nebo pouze částečně a Kateřina Valachová na to také upozorňuje.

Z pohledu maturantů ale i samotných učitelů je přitom bezpředmětné, který z politiků za to může. [Jak upozornil Jakub Michálek](#) (Piráti), neférový je pozměňovací návrh na dvouletý odklad i k budoucímu ministru školství, který vzejde z voleb v příštím roce. Toho totiž hned po zvolení postaví před nespelnitelný úkol “zlepšit” vzdělávání na všech středních školách v řádu měsíců a zavést maturitu ze tří předmětů se všemi riziky z tohoto kroku plynoucími.

Hlasování o povinné maturitě ze tří předmětů včetně matematiky v roce 2016 provázela řada prázdných slibů tehdejšího ministerstva školství a partikulární zájmy průmyslníků. Nyní se ukazuje, že za pět minut dvanáct je potřeba uspišenou změnu zastavit a místo hledání většího kladiva na žáky se zaměřit na výrazně náročnější úkol zlepšení podmínek a kvality škol.

Karel Gargulák, Štěpán Kment, analytici EDUin

Akce tohoto a příštího týdne (výběr z [EDUKalendáře](#))

Filantropický program pro mladé Dobro-druzi nabízí podporu benefičními akcemi pro žáky ZŠ, SŠ i VŠ.

27. 3., Brno, Generace Alfa, Jak na ně? Konference pro učitele 1. st. ZŠ

POMOŽTE NÁM JAKO DÁRCE:

Každý dar umíme efektivně použít a proměnit ho v užitečnou informaci. Týden co týden připravujeme Beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom v tom mohli pokračovat i nadále, potřebujeme Vaši podporu.

DAROVAT